

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОГЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ



5510700-«ОЛИЙ ҲАМШИРАЛИК ИШИ» ЙЎНАЛИШИ БҮЙИЧА КАСБИЙ
(ИЖОДИЙ) ИМТИҲОН ДАСТУРИ ВА БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ

Тошкент – 2016 йил

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОГЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ТИББИЁТ АКАДЕМИЯСИ

“Киритилди”
Тошкент тиббиёт академияси
ректори
академик Каримов Ш.И.

«_____» 2016й.



“Келишилди”
ЎзР ССВ фан ва ўқув юртлари
Бош бошкармаси бошлиги
У.С.Исмайлов

«_____» 2016й.



**5510700-«ОЛИЙ ҲАМШИРАЛИК ИЧИ» ЙҰНАЛИШИ
БҮЙИЧА КАСБИЙ (ИЖОДИЙ) ИМТИХОН ДАСТУРИ ВА
БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ**

Тошкент – 2016 йил

5510700 - "Олий хамширалик иши" йуналиши бўйича касбий (ижодий) имтихон дастури ва баҳолаш мезонлари Тошкент тиббиёт академиясида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

1. ТТА Жамият саломатлиги, соғлиқни сақлашни ташкил этиш, бошқариш ва фуқаро мудофааси билан кафедраси мудири:
профессор, т.ф.д. Х.Е. Рустамова
2. ТТА Болалар касалликлари кафедраси мудири:
профессор, т.ф.д. Б.Т. Холматова

Такризчилар:

1. П.Ф. Боровский номли тиббиёт коллежи ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари Х.С. Буриходжаева
2. ТТА Хамширалик иши кафедраси профессор, т.ф.д. И.С. Разикова

Дастур ва баҳолаш мезонлари Тошкент тиббиёт академияси Марказий услубий кенгашининг 2016 йил 11 июнь 10-сон мажлисида муҳокама этилди ва маъқулланди.

Дастур ва баҳолаш мезонлари Тошкент тиббиёт академияси Илмий Кенгашининг 2016 йил 24 июнь 11-сон мажлисида муҳокама этилди ва маъқулланди.

Кириши:

Ушбу дастур ижодий имтихон буйича абитуриентлар томонидан билиши керак бўлган таълимнинг мақсади ва вазифалари, билимларига, малакаларга ва амалий кўнималарга бўлган талабларини ўз ичига олади. Булар аҳолига самарали ҳамширалик ёрдамини кўрсатишни, ҳамшираларни малакали тайёрлаш, шунингдек жамиятнинг барча аъзоларини саломатлигини мустахкамлашга қаратилган чора-тадбирларни ишлаб чиқиш учун зарур мутахассисларни билимларни аниклаш имконини беради.

Дастур мақсади ва вазифалари

Дастур мақсади – абитуриентларнинг танланган мутахассислик бўйича ўқиш ва кейинчалик ишлаб кетиш имкониятларини аниклаш, уларнинг танланган фанлар бўйича билимлари ва малакалари даражаларини, касбий кўнималарини баҳолашдир.

ҲАМШИРАЛИК ИШИ АСОСЛАРИ

Фан бўйича абитуриентларнинг билимига, кўникма ва малакасига қўйиладиган талаблар

«Ҳамширалик иши асослари» ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида абитуриент:

Беморларнинг шахсий гигиенаси, bemorlarни парвариш қилиш, шахсий ва умумий парвариш, заарсизлантирувчи эритмалар, техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этиб заарсизлантирувчи эритмалар тайёрлаш, хонани гигиеник жихатдан санитар – профилактик талабларга риоя қилган холда тутиш, bemorlarни парвариш қилиш воситаларини заарсизлантириш қоидалари, дезинфекция ва дезинсекция, дератизация ва унинг турлари хақида тушунча, заарсизлантириш ва унинг турлари хақида тушунча, bemorlarни қабул қилиш, тўлиқ ва қисман тозалаш, тиббиёт ашёлари автоклавда стериллаш, баглов ашёларини тайёрлаш, биксларга жойлаш ва стерилизация қилиш, стерил стол тайёрлаш, муолажа хонасини ишга тайёрлаш, bemorlarни транспортировка қилиш ва ўриндан ўринга ўтказиш, соғлом одамни ва bemorни клиник текшириш асослари, профессионал биоэтика, деонтология хақида, ҳамширалик жараёни ва уни қўллай олишни **билиши керак**.

Орал регидратацияни ташкил этиш ва ўтказиш, эксикоз даражаларида ёрдам курсатиш, иситма даврларида биринчи ёрдам кўрсатиш, ўткир томир етишмовчилигига биринчи ёрдам кўрсатиш, сийдикни Ничипоренко ва Аддис – Каковский, Зимницкий усуллари ёрдамида текшириш учун йигиш, нажасни капрологик текширувга тайёрлаш, рентгенологик текширувга беморларни тайёрлаш, шошилинч хабарнома тўлдириш, гипертермик синдромда шошилинч ёрдам кўрсатиш, беморларни пункцияларга тайёрлаш, тиббий хужжатлар, навбатчиликни қабул қилиш ва топшириш, тиббиёт хамшираларининг лаборатория ва инструментал текширувларда қатнашуви, рентгенологик текширувлар ва бунда тиббиёт хамшираларининг қатнашуви, эндоскопик текширувлар ва уларда тиббиёт хамширасининг қатнашуви, пункцияларга тайёрлаш каби муолажалар хакида ***тасаввурга эга бўлиши керак.***

Техника хавфсизлигига риоя қилган ҳолда заарсизлантирувчи эритмаларни тайёрлаш, беморларни парвариш қилиш учун ишлатиладиган анжомларни заарсизлантириш, заарсизлантиришни физик усулини қўллаш, заарсизлантиришни кимёвий усулини қўллаш, беморларни қабул қилиш, тўлиқ ва қисман санитар тозалаш, тиббиёт асбобларини стерилизация қилишдан олдин тозалаш, жарроҳлик асбобларига стерилизациядан олдин тозалик синамалар қўйиш, керакли пархез асосида касалга бир кунлик таомнома тузиш, совитгич - тозалигини текшириш ва уларга сақланадиган озиқ - овқат маҳсулотларини сақланишини назорат қилиш, беморларни қошиқ ёрдамида ўринда овқатлантириш, чойнаксимон идиш ёрдамида озиқли эритмаларни ва аралашмаларни зонд орқали юбориш, гастростома орқали беморни овқатлантириш, гастростома атрофидаги терини парвариш қилиш, иситмани ўлчаш усуллари ва унинг кўрсаткичлари, беморларни плеврал пункцияга тайёрлаш ва муолажаларда иштироқ этиш, плеврал пункциядан сўнг беморни кузатиш ва парвариш қилиш, асосий тиббий хужжатлар ва уларни ёзib бериш, , беморларда антропометрия ўтказиш, гипертермик синдромида биринчи ёрдам, орал регидратацияни ташкил этиш ва ўтказиш, эксикозни 1 даражасида биринчи ёрдам кўрсатиш, эксикозни 2 даражасида биринчи ёрдам кўрсатиш, иситманинг биринчи даврида бемор парвариши ва биринчи ёрдам кўрсатиш, иситманинг 2 босқичида бемор парвариши ва биринчи ёрдам кўрсатиш, иситманинг 3 босқичида бемор парвариши ва

биринчи ёрдам кўрсатиш, талваса синдромида биринчи ёрдам кўрсатиш, миокард инфарктида зулук қўйиш техникаси, миокард инфаркт хурижидан сўнг bemорларни кузатиш ва парваришлаш буйича ***амалий малакага эга бўлиши керак.***

Ижодий имтихон учун саволлар тузишда куйидаги назарий кисмдан фойдаланишга тавсия этилади

Даволаш – профилактика муассасаларининг санитария – эпидемиология тартиби.

Дезинфекция ва стерилизация.

Санитария – эпидемиология тартиби, унинг мақсади ва амалга ошириш йуллари, қўлларни юқумсизлантириш ва қўлқопларни кийиш, дезинфекциянинг мақсади ва уни амалга ошириш усуллари, стерилизациянинг мақсади ва уни амалга ошириш усуллари

Мутахассис одоб ва ахлоки

Касб этикаси, хамширанинг ахлокий, эстетик ва интелектуал хусусиятлари, этикага хос тушунчалар ва хамширанинг вазифалари, хамширанинг деонтологик хатти харакатлари асослари, профессионал нуксонлар ва уларнинг олдини олиш, тиббиёт хамширасининг эҳтиётсизлик харакатлари ва хужжатлар билан ишлашлари. Ҳамширалик ишини аниқлаш. Ҳамширалик ишининг асосий принципи: инсон хуқуки ва қадр-қимматини хурматлаш. Тиббий ҳамшира ўзининг тутиш кодекси. Ҳамшира жараёни тушунчаси, унинг мақсадлари. Ҳамшира жараёни босқичлари. Хозирги замон ҳамширанинг ўрни, вазифаси ва жавобгарлиги.

Беморларни парваришлаш

Беморларни парваришлаш ва унинг ахамияти, палата хамширасининг вазифалари, тиббиёт ходимининг шахсий гигиенаси

Даволаш муассасаларининг санитария – гигиена тартиби, дезинфекция ва стерилизация

Муолажа хонасини тозалаш, парвариш буюмлари, хоналар, ванналар ва йигиштириш анжомларини заарсизлантириш, шприц ва игнalarни стериллаш.

Беморларни қабул қилиш

Қабулхона бўлимини хоналарини жихозлаш, тиббиёт хамширасининг қабулхонадаги фаолияти, bemorning санитария тозалови, bemorларни транспортировка қилиш, жойлаштириш

Беморларни шахсий гигиенаси ва ўриндаги холати

Bеморларнинг фаоллик тартиби, bemorning ўриндаги холати, bemor ўрнини тайёрлаш, оғир ётган bemorларнинг ич кийимлари ва ўрин кўрпаларини алмаштириш, бадан терисини парваришлаш ва ётоқ яралар профилактикаси, ётоқ яраларни парвариш қилиш усуллари, bemorлар тагини ювиш, оғиз бўшлиғини парвариш қилиш, кўзларни парвариш қилиш, қулоқлар ва бурунни парвариш қилиш, соchlарни парвариш қилиш

Беморларни овқатлантириш.

Стационарда bemorлар овқатини ташкил қилиш, bemorларни сунъий овқатлантириш, гастростома орқали овқатлантириш, зонд орқали овқатлантириш

Беморлар холатини кузатиш ва парваришлаш

Тана харорати ва унинг физиологик ўзгаришлари, термометр ва хароратни ўлчаш тартиби, иситманинг сабаблари ва турлари, иситма даврлари ва иситмалаётган bemorларни парвариш қилиш, пульсни аниқлаш ва баҳолаш, артериал босимни аниқлаш, нафас олишни санаш, суткалик диурезни аниқлаш, сув балансини аниқлаш

Кон айланишига ижобий таъсир килувчи амиллар

Оддий физиотерапиядан фойдаланиш, ханталма қўйиш, зулуклар солиш техникаси, компресслар, иситгичлар (грелкалар) ва музли халтачадан фойдаланиш, сув билан даволаш муолажалари, оксигенотерапия, оддий физиотерапия муолажаларини ўтказишида техника хавфсизлиги қоидалари

Қусаётган ва физиологик бўшалишлари бузилган bemorlarни кузатиш ва парваришилаш

Қусаётган bemorlarни кузатиш ва парваришилаш, ичак фаолияти бузилган bemorlarни кузатиш ва парвариши қилиш, хукналар ва уларни амалга ошириш техникаси, сийдиги тутилиб қолган ва сийдигини тутиб туролмайдиган bemorlarни парваришилаш, қовуқни катетрлаш, сийдик тутолмаслик

Дори воситаларини ёзиб бериш, саклаш ва куллаш.

Дориларни сақлаш ва тарқатиш, дори моддаларини юбориш усуллари, дори моддаларини сиртдан қўллаш, дори моддаларини энтерал йўл билан юбориш, дори моддаларини парентерал юбориш, тери орасига қилинадиган инъекциялар, тери остига инъекция қилиш ва дори юбориш, дори моддаларини мушак орасига юбориш, дори моддаларини венага юбориш, қон олиш

Рентгенологик текширувлар ва бунда тиббиёт хамшираларининг қатнашуви

Беморни бронхографияга тайёрлаш, bemorни мейда аъзосини, йўғон ичагини, ўт пуфаги ва ўт йўлларини рентгенологик текширувига тайёрлаш, bemorни сийдик ажратиш тизими аъзоларини рентгенологик текширувига тайёрлаш

«КАТТАЛАРДА ХАМШИРАЛИК ИШИ»

(ТЕРАПИЯ)

«Катталарда хамширалик иши» ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасидаabituriyent:

Терапевтик касалликлар хақида тушунчани, хамшира парваришининг мақсадларини, терапевтик пациентларни даволашда ва парвариши қилишда хамшира ўрни ва вазифаларини, ўткир касалликлар ва сурунқали касалликлар кечишини, хамда касалликларда ҳамшира парваришини, хаётий мухим кўрсаткичларни текширишни, Нафас

тизими аъзолари, қон айланиш тизими аъзолари, хазм тизими аъзолари, сийдик ажратиш тизими аъзолари, гепатобилиар тизим аъзолари, эндокрин тизим аъзолари тузилиши ва функцияларини, касалликлар этиологияси, клиникаси ва даволаш принципларини, шошилинч холларда хамширалик ёрдамини кўрсатишни ***билиши керак***.

Беморларни дифференциал парвариш қилиш ва кузатиш, гипертермия синдроми, бронхоспазм синдроми, қон томирлар фаолиятининг ўткир етишмовчилиги синдроми, тож томирларнинг ўткир етишмовчилиги синдроми, гипертензив синдром, талваса синдроми, биологик ўлим ва мурдани саранжомлаш, терапевтик бўлимнинг тиббий хужжатлари, бронхлар яллиғланиши, ўпка эмфиземаси, сурункали ўпка юрак етишмовчилиги, ўткир томир етишмовчилиги синдроми, ўткир чап қоринча етишмовчилиги синдроми, ўткир ўнг қоринча етишмовчилиги синдроми, артериал гипертензия синдромлари, ревматизм, ўткир ва сурункали гастрит, 12 бармоқли ичакнинг сурункали яллиғланиши, меъда ва 12 бармоқли ичакнинг яра касаллиги, ўткир ва сурункали гепатит, жигар циррози, ўткир ва сурункали гломерулонефрит, ўткир ва сурункали пиелонефрит, ўткир ва сурункали буйрак етишмовчилиги синдроми, bemorlarни холатини шикояти ва кўздан кечириш асосида бахолаш, асосий тиббий хужжатларни расмийлаштириш, bemorning ovqat hazm қилиш органларини рентгенологик текширишга тайёрлаш хақида ***тасаввурга эга бўлиши керак***.

Ётоқ яраларнинг олдини олиш ва даволаш, bemorlarning tagini ювиш, bemorga суднолар ва сийдикдонларни тутиш, bemor тана вазнини аниклаш, bemorlar транспортировкаси, bemorlarнинг дренаж холатини яратиш, тана хароратини ўлчаш, зулук қўйиш техникаси, қон чиқариш техникаси, навбатчиликни қабул қилиш ва топшириш, bemorlarга дори тарқатиш, ингаляторлардан фойдаланиш техникаси, шприцларни йигиш, ампула ва флаконлардан дорини тортиб олиш техникаси, мушак ва тери орасига инъекция қилиш техникаси, вена ичига дори юбориш техникаси, томчилаб ва қуиши йўли билан қон бериш системасини тайёрлаш, системани дори ва қон билан тўлдириш, дори моддаларини оқизиш ва томчи усулида киритиш, венадан қон олиш техникаси, bemor йўталини кузатиб бориш, bemorlarга овкат тарқатиш, меъдани ювиш техникаси, ошкозонни зондлаш техникаси, меъда суюклигини олиш техникаси, кайт

қилаётган беморларга ёрдам күрсатиш, захарланишларда биринчи ёрдам күрсатиш алгоритмлари, газ хайдовчи найчани қўллаш техникаси, қорин бўшлиғи пункцияси учун анжомлар йиғиш, нажасни яширин қон ва умумий тахлили учун йиғиш, суткалик диурезни аниқлаш, сийдикни текшириш учун йиғиш ва лабораторияга йўлланма ёзиш, Зимницкий, Аддис – Каковский ва Нечипоренко усулида сийдик йиғиш техникаси, сийдикда қанд миқдорини аниқлаш учун сийдик йиғиш, сийдик пуфагини катетрлаш техникаси, улим белгиларини аниқлаш, bemor бармоғидан қон олиш, йўғон қон томчисига қон олиш техникаси, бронхиал астма хуружида шошилинч ёрдам күрсатиш, анафилактик шокда шошилинч ёрдам күрсатиш, аллергик синамалар қўйиш, стенокардия хуружида шошилинч ёрдам күрсатиш, ўпка шишида шошилинч ёрдам курсатиш, юрак астмасида шошилинч ёрдам күрсатиш, буйрак санчиғида шошилинч ёрдам күрсатиш, уремик комада шошилинч ёрдам күрсатиш бўйича *амалий малакага эга бўлиши керак*.

Ижодий имтихон учун саволлар тузишда қуйидаги назарий кисмдан фойдаланиш тавсия этилади

Нафас тизими касалликлари парваришида хамширалик ишини ташкил этиш.

Ўткир ва сурункали бронхит этиологияси, клиникаси, давоси ва профилактикаси. Бронхиал астма касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси ва профилактикаси. Плеврит касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси ва профилактикаси. Оксигенотерапия. Қуруқ ва нам йўталда шошилинч ёрдам күрсатиш, бўғилиш хуружида шошилинч ёрдам күрсатиш, қон туфлашда шошилинч ёрдам күрсатиш, кўкрак қафаси оғриғида шошилинч ёрдам күрсатиш, дренаж холати, Ўпкадан қон кетганда биринчи ёрдам күрсатиш.

Юрак қон томир тизими касалликлари парваришида хамширалик ишини ташкил этиш.

Гипертония касаллиги этиологияси, патогенези, клиникаси, давоси, парваришлаш ва профилактикаси. Миокард инфаркти касаллиги этиологияси, патогенези, клиникаси, давоси, парваришлаш ва профилактикаси. Стенокардия касаллиги этиологияси,

патогенези, клиникаси, давоси, парваришлиш ва профилактикаси. Ревматизм касаллиги этиологияси, патогенези, клиникаси, давоси, парваришлиш ва профилактикаси. Шок ва шок турлари. Коллапс ва колапсда шошилинч ёрдам күрсатиш. Гипертоник кризда шошилинч ёрдам күрсатиш. Беморни ЭКГ текшируви учун тайёрлаш. Ўлим ва ўлим белгилари. Юрек соҳасидаги оғриқда шошилинч ёрдам күрсатиш. Юрек астмасида шошилинч ёрдам күрсатиш. Хушдан кетганда шошилинч ёрдам күрсатиш. Кардиоген шокда шошилинч ёрдам күрсатиш

Ҳазм тизими касалликлари парваришида ҳамширалик ишини ташкил этиш.

Ўткир ва сурункали гастрит касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Ўткир ва сурункали энтерит, колит касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Гепатит А ва гепатит В касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Жигар циррози касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Ўт пуфаги яллиғланиш касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Ошқозон 12 бармоқли ичак яраси касаллиги этиологияси, клиникаси, давоси, парвариши, профилактикаси. Меъдани зондлаш, меъдани ювиш, хукна ва хукна турлари, хукналар ўтказиш. Ошқозондан қон кетганда биринчи ёрдам күрсатиш. Газ хайдовчи найчани қўллаш. Тўғри ичакка дори препаратини киритиш. Тюбаж ўтказиш. Қусаётган bemorlararga шошилинч ёрдам күрсатиш.

Сийдик ажратиш тизими аъзолари касалликлари парваришида ҳамширалик ишини ташкил этиш.

Ўткир ва сурункали гломерулонефрит касаллиги, этиологияси, клиникаси, давоси, парваришлиш, профилактикаси. Ўткир ва сурункали пиелонефрит касаллиги, этиологияси, клиникаси, давоси, парваришлиш, профилактикаси. Буйрак - тош касаллиги, этиологияси, клиникаси, давоси, парваришлиш, профилактикаси. Сийдик қопини катетерлаш, сийдик йўлларини рентгенологик текширишга тайёрлаш. Буйрак санчиғида биринчи ёрдам күрсатиш. Нечипоренко усули бўйича сийдик йигиш, Зимницкий усули бўйича сийдик

йифиш, Аддис Каковский усули бўйича сийдик йифиш. Уремик кома этиологияси, патогенези, клиникаси ва шошилинч ёрдам кўрсатиш

Эндокрин тизими касалликлари парваришида ҳамширалик ишини ташкил этиш.

Қалқонсимон без касалликлари этиологияси, клиникаси, давоси, профилактикаси. Қандли диабет касалликлари этиологияси, клиникаси, давоси, профилактикаси. Қонда қанд микдорини аниқлаш. Инсулинни хисоблаш ва шприцга тортиб олиш. Гипергликемик комада шошилинч ёрдам кўрсатиш. Гипогликемик комада шошилинч ёрдам кўрсатиш

Шошилинч холларда ҳамширалик ёрдамини кўрсатиш

Эпилепсияда ёрдам кўрсатиш. Илон чаққанда биринчи ёрдам кўрсатиш. Чаён чаққанда шошилинч ёрдам кўрсатиш. Чўкишда биринчи ёрдам кўрсатиш. Клиник ўлимда биринчи ёрдам кўрсатиш. Анафилактик шокда биринчи ёрдам кўрсатиш

ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР БИЛАН ОГРИГАН БЕМОРЛАРДА ХАМШИРАЛИК ПАРВАРИШ (ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР)

Фан бўйича абутириентларнинг билимига, кўникма ва малакасига қўйиладиган талаблар

Инфекция ва юқумли касалликларни ўрганиш. Иммунитет ҳақида тушунча. Юқумли касалликлардаги асосий клиник белгиларини bemorlarini асосий муаммоларини ажратиб ҳамшира ташхисини қўйиш. Беморларни уй шароитида ва касалхонада даволаш ва парваришлиш асослари. Пархез ва ётоқ режимининг аҳамияти. Умумий ва маҳсус профилактика чоралари.

Фекал-орал ва майиший йўл билан юқадиган вирусли гепатитлар (ВГА, ВГЕ); парентерал йўл билан юқадиган вирусли гепатитлар (ВГВ, ВГС, ВГД). Вирусларнинг

хусусиятлари, касаллик эпидемиологияси, касалликнинг асосий клиник белгилари. Ҳамшира ташхисини қўйиш. Беморларни парваришлиш, пархез таомлари. Махсус профилактикаси.

Амалий қўнималар:

1. Шошилинч ҳабарнома варағини тўлдириш. (Форма 058)
2. Сийдикда ўт пигментини аниқлаш.

II. Ўткир ичак инфекциялари (шигиллезлар, сальмонеллезлар, қорин тифи, паратиф касалликлари, ботулизм, протозой касалликлар).

Касаллик қўзғатувчиси, манбаи, юқиш йўллари, атроф-муҳитнинг аҳамияти, касалликнинг асосий клиник белгилари, асоратлари. Даволаш усуслари ва пархезниниг аҳамияти.

Амалий қўнималар:

1. Перорал регидратация ўтказиш.
2. Бактериологик текшириш учун қон, сийдик ва нажасдан намуна олиб озуқа муҳитларга экиш.
3. Ошқозонни ювиш ва ювиндисини экиш.
4. Қонни серологик текширувга олиш.
5. Ботулизм касаллигига bemorга поливалент зардоб юбориш.

III. Ҳаво-томчи инфекциялари (ўткир респиратор вирусли касалликлар, қизамиқ, менингококкли инфекциялар, кўййутал). Инфекция манбаи ва юқиш йўллари. Асосий клиник белгилари. Бемор муаммоси. Ташхисоти, даволаш ва профилактикаси (махсус ва умумий).

Амалий қўнималар:

1. Бактериологик текшириш учун bemor томоқ шиллиқ пардаларидан намуна олиб озуқа муҳитига экиш.
2. Кўййутал касаллигига бактериологик текшириш учун “йўтал пластинка” усулида бактериологик текширув учун намуна олиш.
3. Бактериологик текширув учун bemor бурун шиллиқ пардаларидан намуна олиб озуқа муҳитига экиш.

4. Юқумли касаллик аниқланғандан сүнг шошилинч ҳабарнома варағини (форма №058) түлдириш ва ДСНМга юбориш

IV. Зооноз касалликлар (брүцеллөз, қутуриш, күйдирги). Касаллик манбаи ва юқиши йўллари, асосий клиник белгилари, даволаш, олдини олиш чоралари.

Амалий кўникмалар

1. Серологик реакциялар Райт ва Хеддльсонга қон олиш қоидалари

V. Ўта хавфли инфекциялар (ўлат, вабо, геморрагик иситмалар). Қўзғатувчилари, касаллик манбаи, юқиши йўллари, асосий клиник белгилари, бемор муаммолари, ҳамшира ташхиси, даволаш, маҳсус ва умумий профилактикаси.

Амалий кўникмалар:

1. Ўта хавфли инфекция тахмин қилинганда олий маълумотли ҳамшираниниг тактикаси.
2. Маҳсус кийим кийиш қонун қоидалари.
3. ДСНМга шошилинч ҳабарнома юбориш.

VI. Протозой инфекциялар (безгак, амебиаз). Этиологияси, касаллик манбаи, юқиши йўллари, ўтказувчи омиллар. Асосий клиник белгилари, ҳамшира ташхисоти, даволаш, профилактикаси.

Амалий кўникмалар:

1. Безгак касаллигига гемопаразитни аниқлаш мақсадида қондан “суртма” тайёрлаш қоидаси.
2. Безгак касаллигига гемопаразитни аниқлаш мақсадида қонда “йўғон томчи” тайёрлаш қоидаси.

VII. ОИТС

ХИРУРГИК КАСАЛЛИКЛАР БИЛАН ОГРИГАН БЕМОРЛАРДА

ҲАМШИРАЛИК ПАРВАРИШИ

(ХИРУРГИЯ)

Фан бўйича абитуриентларнинг билимига, кўникма ва малакасига қўйиладиган талаблар

Ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида хамшира:

- Хамширалик текшириш юритишни, хамширалик жараённи ташкиллаштиришни, хамширалик ташхис, хамширалик жараёнини картасини езишни, хирургик асбобларини саралаш, қон қўйиш техникаси, жароҳат турлари, жароҳатга бирламчи ишлов бериш. Жароҳат инфекциясини олдини олиш асослари., электротравма ва Яшин тегиши, сувга чўкиш, ис газидан захарланиш, уткир захарланишлар, ***билиши керак.***
- хирургик bemорни парвариш қилиш асосий қоидалари ҳақида *тасаввурга эга бўлиши керак.*
- Хирургик текшириш ва даволаш тадбирларига bemорни тайерлаш, асептика ва антисептика қоидаларига риоя қилиш: қўлларни ювиш, операцияга майдонига ишлов бериш, тикиш материалларини стериллигини аниқлашни;
- Қон гурухини аниқлашни, қон қўйиш усуllibарини, гемотрансфузион асоратлар олдини олишни, қон кетишини тўхтатиш усуllibарини;
- Иммобилизацион шиналарини қўйиш, яраларга бирламчи хирургик ишлови беришни, чокларни олиб ташлашни;
- Юза жойлашган йирингли касалликларни хирургик усули билан даволаш, очик жароҳатларга хирургик ишлов беришни бажара олиш ***малака ва қўникмаларга эга бўлиши керак.***

Ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида хамшира:

- Хирургик касалликлари этиологияси, патогенези,

ташхиси ва профилактикасини билиши керак;

- Тиббиёт колледжларини битирган талабалар билиши лозим: касалликлар этиопатогенези, клиник кечиши, лаборатор текширувлар, асбоб ускуналар ёрдамидаги текширув усуллари,.

Антисептика ва асептика

Антисептика. Антисептика турлари (механик, физик, кимёвий ва биологик антисептика). Антисептика усулларини оқилона қўллаш асослари. Асосий антисептик моддаларни ва антибиотикларни асоратлари ва уларни профилактикаси. Антибиотикларни қўллаш усуллари.

Асептикаси. Асептика – хирургияда инфекциянинг олдини олишда замонавий усулларнинг ишлатилиши. Эндоген ва экзоген инфекция (хаво-томчи орқали, имплантацион, контакт) уни олдини олиш чора тадбирлари. Касалхона ичи инфекцияси ва унинг профилактикаси.

Шифохона, боғлов хонаси, операция блокини тозалаш усуллари. Операция хонасини ишдан сўнг йиғиштириш.

Боғлов материалларини, чойшабларни тайёрлаш, уларни стерилизацияси. Операциядан олдин қўлларни ювиш. Операция майдонини тайёрлаш.

Операцион чойшаблар боғлов материаллар хирургик асбоблар оптик приборларни стерилаш усуллари. Стерил инструментлари билан ишлаш кўнилмаларини хосил қилиш. Кўлларни дезинфекция қилиш.

Қон кетишни ташхислаш ва қон йўқотиши даражасини аниқлаш

Қон кетишнинг таснифи. Артериал ва веноз қон кетиш клиник белгилари. Бирламчи ва иккиламчи қон кетиши ва қачон улар бўлади. Артериал, веноз, капилляр ва паренхиматоз қон кетишларнинг характеристикаси. Ташқи ва ички, ўткир ва сурункали, эрта ва кеч қон кетиш хусусиятлари. Махаллий ва умумий белгилари, қон кетиш асоратлари. Қон кетишда биринчи ёрдам бериш.

Қон оқиши тұхтатиш усуллари

Вақтингчалик қон кетишни тұхтатишиң усуллари. Эсмарх жгүти, импровизациян жгут, жгут қўйилишининг қонун ва қоидалари. Бармоқ билан кон томирни сүякка босиши, йирик кон томирларни сүякка босиладиган майдонлари кандай холатларда қўлланилади. Босиб турувчи боғлам қўйиш қандай қон кетишларда фойда беради. Қон кетишни бутунлай тұхтатишиң механик асослари. Қон кетишни бутунлай тұхтатишиң химик усуллари. Физик методлар уларнинг таъсир механизми. Қон кетишни тұхтатишиң биологик усуллари. Қон кетишда биринчи ёрдам ва хамшира тактикаси.

Десмургия

Боғловлар классификацияси. Боғлов материал турлари. Боғлов материалларни махкамлаш усуллари. Юзга боғлам қўйиш техникасини ўргатиш, бошга, бўйинга, оралиқларга, қоринга. Турли хил боғлов материаллари ва уларни махкамлаш усуллари (елимли, лейкопластерли, эластик бинтлар қўллаш). Боғламлар қўйиш техникаси ва усуллари. Тананинг хар хил жойларига боғлам қўйиш техникаси.

Оператив хирургик техникаси

Жарроҳлик асбоблари: умумий ва маҳсус турлари. Қўлланилиш тартиби бўйича асбобларни тақсимлаш: тўқималарни кесиш учун асбоблар, қисқич асбоблар, тўқималарни бириктириш учун қўлланиладиган, тўқималарни химоя қилувчи, яра ва табиий тешикларни кенгайтирувчи ва ёрдамчи асбоблар. Кўкрак кафаси, қорин бўшлигида, суюкларда, тўғри ичакда ўтказиладиган операцияларда қўлланиладиган асбоблар тўплами. Асбобларни узатиш усуллари. Скальпел, қайчи, қон тұхтатувчи қисқичлар, игнатутгич нинаси билан ва бошқа асбобларни қўлдан қўлга узатиш қоидалари.

Жароҳат ва жароҳат инфекциялари

Хирургик операциядан кейинги жароҳатлар. Уларга кўрсатмалар. Оператив даво: йирингни очища врачага ёрдам бериш, дренажлаш. Йирингли касалликларда антибиотиклар ва ферментларни қўллаш. Фурункул, карбункул, сарамас, эризипилоид,

лимфаденит, лимфангоит, абсцесс, флегмона, мастит, парапроктит билан хасталанган беморларни клиник маназараси махаллий симптомлари. Амалиётдан кейинги парварпиш қилиш

Шикастланиш синдроми.

Шок, коллпс, кўкрак кафаси травмаларида, мия шикастида, оёқ қўллар синиши ва чиқишида кечиктирилмайдиган ёрдам кўрсатиш. Биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш. Транспортли иммобилизацияни тананинг турли соҳалар шикастланганида қўйиш техникаси. Пневматороксда биринчи ёрдам курсатиш

Хирургик аралашувларда ҳамширалик жараёни

Операциядан олдинги даврда ҳамширалик жараёни. Субъектив ва объектив маълумотларни йиғиш ва операциядан олдин физикал текшириш усуллари. Операциядан олдин bemорни ва операцион майдонни тайёрлаш тадбирлари. Bеморни текширишда ҳамширининг вазифаси. Bеморни амалиётга тайёрлашда ҳамширининг вазифаси. Bеморни операцион хонага обориши.

Операция даврда ҳамширалик жараёни. Амалиёт даври босқичлари. Амалиёт ва наркоз вақтида тиббий ҳамшира вазифалари. Мумкин бўлган тезкор вазиятлар ва анестезиологик ёрдам картаси билан танишиш.

Операциядан кейинги даврда ҳамширалик жараёни. Ҳамшмралик текширув ўтқазиш. Ётоқ яралар профилактикаси. Сийдик келишини кузатиш, сийдик тутилганда ёрдам кўрсатиш. Дренаж ва боғламлар парвариши. Операциядан кейин кўп учрайдиган асоратлар ва уларни олдини олиш.

- Оғриқсизлантириш усули ва турларининг замонавий таснифини;
- Премедикация турлари ва максади;

Термик травма: куйиш, совуқ уриш, электр куйиш

Куйиш ва совуқ уришда биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш. Куйиш ва совуқ уришда парвариш қилиш бўйича ҳамширалик жараёни.

Бош мия, умуртқа поғонаси ва суюқ бугим тизими шикасти

Шикастланганларни хавфсиз транспортировка қилиш турлари. Бинтли, дуррачали боғламлар қўйиш, транспорт иммобилизация қилиш.

Қорин ва кўкрак кафаси очик ва ёпиқ шикастлари

Шифокоргача булган ёрдам. Хамширалик жараёни мобайнида тезкор ёрдам кўрсатиш ва парвариш қилиш усуллари.

Эндоскопик текширувлар ва уларда тиббиёт хамшираларининг роли.

Бронхларни эндоскопик текширувга тайёрлаш (Бронхоскопия), гастродуоденоскопик текширувга тайёрлаш, цистоскопияга bemorlarни тайёрлаш, ректоромоноскопияга bemorlarни тайёрлаш, эзофагогастродуоденоскопияга bemorlarни тайёрлаш коидалари.

Беморларни пункцияларга тайёрлашда хамширанинг роли.

Плеврал пункция, абдоминал пункция, люмбал пункция, стернал пункцияларда хамшира роли ва маҳсус жихозларни тайёрлаш.

ИНТЕНСИВ ТЕРАПИЯНИ ЎТАЁТГАН БЕМОРЛАРДА ҲАМШИРАЛИК ПАРВАРИШИ (РЕАНИМАТОЛОГИЯ)

Билимлар, малакалар ва амалий қўникмаларга қўйиладиган талаблар:

Абитуриент хамширалар қуйидагиларни **билиши лозим**:

- Реанимация ва интенсив терапия бўлими иш тартибини. Аnestезиология ва реанимация бўлими жихозланишини;
- Операция ва операциядан кейинги даврда организм хаётий мухим аъзолари фаолиятини объектив назорат қилиш усувларини;
- Ўткир нафас етишмовчилиги сабаблари. ЎНЕ клиник кўринишини. Кислород терапия усувларини. ЎНЕ лигига хамширалик ёрдамини кўрсатишни;
- Ўткир юрак-қон томир етишмовчилиги сабаблари. ЎЮҚТЕ формаларини. Коллапс, ўткир чап қоринча етишмовчилиги, Хар хил этиологияли шоклар. Ўткир юрак қон томир етишмовчилигига хамширалик ёрдами принциплари.
- Клиник ўлим. Юрак-упка реанимацияси.
- Кома холатидаги bemорларни парвариш қилиш ва кузатишнинг ўзига хос хусусиятлари.
- Экзоген захарланишларда хамширалик ёрдами ва парвариш қилишнинг ўзига хос хусусиятлари.
- Гипертермик синдром бўлган bemорларда хамширалик ёрдами ва парвариш қилиш услублари.
- Тутқаноқ синдроми бўлган bemорларда хамширалик ёрдами ва парвариш қилиш услублари.
- Турли хил амалиётлар қилинган bemорларга хамширалик ёрдамини кўрсатиш ва кузатишнинг ўзига хослиги.
- Турли хил патологик синдром ва критик холатларда хамширалик ёрдами

Хамширалар қўйидаги амалий кўникмаларни бажара олиши лозим:

- Аnestезистка иш столини жихозлаш.
- Наркоз-нафас олиш ускуналарини ишга тайёрлаш.

- Наркоз, нафас олиш, назорат-диагностика усқуналари билан ишлаганда техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиш.
- Асептика, антисептика қоидалари, анестезиологик блокнинг санитар режими.
- Организм хаётий мухим аъзолари холатининг мониторинги.
- Нафас йўллари ўтказувчанигини таъминлаш.
- Кислородотерапия утказиш усуллари
- Сунъий нафас ўтказиш («оғиздан оғизга», «Амбу» қопчаси билан).
- Билвосита юрак массажини қилиш.
- Ошқозонни зондлаш ва ювиш.
- Тазоловчи хукна утказиш.

ОНАЛИКДА ХАМШИРАЛИК ПАРВАРИШИ (АКУШЕРЛИК ВА ГИНЕКОЛОГИЯ)

Абитуриент

- туғруққа ёрдам тизимидағи хамширалар, мажбуриятлари ва малакаларини
- УзР ССВ оналик ва болаликни мухофаза қилиш қонунчилиги асосларини
- туғруққа ёрдам муассасаларидаги санитар – антиэпидемик ҳамда даволов мухофазавий тартиб тушунчасини
- хамширалик ташхисини қўйиш, кузатиш
- туғруққа ёрдам бериш
- хамширалик парвариш
- фаол патронаж олиб бориш услубларини **билиши керак.**

Абитуриент

- организмнинг анатомо-физиологик, ёшига боғлиқ хусусиятлар ҳақидаги тушунча
- организмдаги функционал тизимларнинг ўзаро боғлиқлиги ва регуляцияси
- соғлом хаёт кечириш тарзи ва саломатликнинг ижтимоий ахамиятининг гигиеник

асослари

- акушерликдаги кенг таркалган асоратлар
 - уларда хамширалиқ ташхисини қўйиш бўйича ***тасаввурга эга бўлиши керак.***
 - хомиладор ва туғадиган аёлларни ташқи акушерлик текширув усуллари
 - чаноқ ўлчамларини аниқлаш
 - хомиланинг юрак уришини эшитиш
 - хомиладорлик муддати
 - туғруқ таътили муддатларини аниқлаш
 - кутилаётган туғруқ санасини аниқлаш
 - хомиланинг тахминий огирилигини аниқлаш
 - янги туғилган чақалоқнинг бирламчи парвариши
 - йўлдош ажралганининг белгиларини аниқлаш
 - йўлдошни ажратиш усуллари
 - қон кетишининг йўл қўйиладиган микдорини аниқлаш
 - гинекологик текширувлар усуллари
 - бачадон буйинини кўзгуларда кўриш
 - бимануал текшириш
 - тозалик даражаси ва цитологияга суртма олиш
 - бактериологик текширувга суртма олиш
- малака ва қўникмаларга эга бўлиши керак.***

Назарий қисм

- Гинекологик bemорларни объектив текшириш усуллари.
- Гинекологияда қўшимча текшириш усуллари: эндоскопик, ультратовуш ёрдамида текшириш.
- Аёллар жинсий аъзоларининг анатомия ва физиологияси.
- Тухумдонлар фаолиятининг текширишнинг асосий усуллари

- Хайз цикл регуляцияси.
- Бачадондан ташқари хомиладорлик
- Ўз-узидан аборт
- Сунъий аборт.
- Аёллар жинсий аъзоларининг яллигланиш жараёнлари хақида тушунча. Жинсий йўл билан юқадиган касалликлар
- Жинсий аъзоларнинг ўсмалари.
- Репродуктив саломатлик тушунчаси.
- Фертил давр ҳақида тушунча.
- Бола туғиши ешидаги аёлларни соғломлаштиришда хамширанинг ўрни.
- Соглом турмуш тарзи ҳақида тушунча.
- Бепушт никох. Эркак ва аёллар бепуштлигининг сабаблари.
- Замонавий контрацепция усуллари
- Гинекологик операцияларга тайёрлаш
- Асептика ва антисептика
- Операциядан кейинги давр
- Хомиладор ва эмизувчи аёл овқатланиши.
- Гигиена. Кун тартиби.
- Тугрукга психофизиологик тайерлаш.
- Хомиладорликдаги гипертензив синдромни
- Хомиладорларнинг эрта токсикозлари.
- Туғруқдан кейинги ва илк туғруқдан кейинги даврдаги қон кетишларнинг сабаблари.
- Туғрукни учинчи даврини ва илк туғруқдан кейинги даврни олиб бориш.
- Операцияга тайёрлаш.
- Беморни операциядан кейинги парваришилаш.
- Гипертермия синдроми. Туғруқдан кейинги йиринг-септик касалликлар.

Амалий қуникмалар руйхати

- Ташки акушерлик кўрув (Леопольд Левицкий усуллари, хомила юрак уришини эшитиш).
- Кон гурухини ва резус факторни аниклаш.
- Хомила юрак уришини эшитиш
- Хомилани тахминий вазнини аниклаш
- Чанок улчамларини улчаш
- Хомиладорлик ва тугрук муддатини аниклаш
- Ички жинсий аъзолар холатини бимануал текшириш орқали аниқлаш.
- Қин кўзгуси ёрдамида қин бўйинчасини кўриш.
- тозалик даражасини аниклаш учун суртма олиш
- бактериологик текшириш учун суртма олиш
- Базал хароратни ўлчаш.
- Қин ажралмаси тозалик даражасини аниклаш
- Репродуктив саломатлик буйича маслаҳат бериш.

БОЛАЛАРДА ҲАМШИРАЛИК ПАРВАРИШИ

Абитуриент

Болаларда ҳамширалик парваришини ривожланиши ва соғлиқни сақлаш тизимидағи ислоҳатларни; бола билан мулоқотнинг унинг ёши ва ривожланиши билан боғлиқлигини; боланинг оила аъзолари билан мулоқотни; болаларда ҳамширалик парваришида ҳамширалик жараёни ҳақида тушунчани. болаларнинг ўсиш ва ривожланишига таъсир этувчи омилларни; боланинг ўсиш ва ривожланиш мониторингини; боланинг психомотор ривожланиш мониторингини. **билиши керак**

Асаб тизимининг ҳолатини баҳолаш; сезги аъзоларининг ҳолатини баҳолаш; эндокрин тизимининг ҳолатини баҳолаш; нафас аъзолари ҳолатини баҳолаш; юрак қон – томир тизимининг ҳолатини баҳолаш; лимфа тизимининг ҳолатини баҳолаш; овқат хазм қилиш тизимининг ҳолатини баҳолаш; буйрак ва сийдик чиқариш тизимининг ҳолатини баҳолаш, муддатига етмай туғилган чақалоқлар ҳолатига баҳо бериш, чақалоқларда касаллик белгиларини аниклаш; асфиксияда шошилинч ёрдам кўрсатиш, ларингоспазмда шошилинч ёрдам кўрсатиш; раЖитни олдини олиш бўйича ота-оналарга тавсиялар бериш. ахволи оғир болага ўринда қулай шароит яратиш ва овқатлантириш; ётоқ яраларини олдини олиш; **малака ва қўнималарга эга бўлиши керак.**

Ижодий имтихон учун саволлар тузишда куйидаги назарий кисмдан фойдаланишга тавсия этилади

- тери, суяк-мушак тизимининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- асад ва сезги аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- эндокрин тизимининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- нафас олиш, юрақ- қон томир, қон ҳосил қилиш ва лимфа тизимининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- овқат ҳазм қилиш, буйрак ва сийдик чиқариш тизимининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- ой куни етиб туғилган чақалоқнинг белгилари;
- чақалоқларнинг физиологик мослашиши;
- чақалоқларга ҳамширалик парвариши;
- туғруқдан олдинги ва чақалоқларни биринчи патронажини мақсад ва мазмуни.
- муддатига етмай туғилган чақалоқларнинг таърифи;
- муддатига етмаслик даражалари;
- муддатига етмай туғилиш сабаблари;
- муддатига етмай туғилган чақалоқларга тиббий ёрдамни ташкил этиш;
- муддатига етмай туғилган чақалоқларнинг жисмоний ва психомотор ривожланиш хусусиятлари.
- чақалоқлар асфиксиясида, туғруқ жароҳатларида, чақалоқларнинг гемолитик касаллигига чақалоқларга ва уларнинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- тери ва киндик касалликларида, чақалоқлар сепсисида чақалоқларга ва уларнинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- рахит, спазмофилия ва конститутция аномалияларида бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши.
- 6 ойгача бўлган гўдакларни овқатлантириш;
- 6 ойдан 1 ёшгача бўлган болаларни овқатлантириш;
- 1 ёшдан 2 ёшгача бўлган болаларни овқатлантириш;
- 2 ёшдан 5 ёшгача бўлган болаларни овқатлантириш;
- 5 ёшдан ошган болаларни овқатлантириш.
- кўкрак билан эмизиш механизми
- нафас олиш аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- нафас олиш аъзолари касалликларида бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- бронхиал астмада бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- йўтал ёки нафас қийинлигини баҳолаш ва таснифлаш.

- болаларда қон айланиш тизими аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- туғма юрак нұқсонларлари билан туғилған бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши;
- ревматизм касаллигига бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши.
- овқат хазм қилиш аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- стоматит, гастрит, энтероколит ва гельминтозлар билан касалланған бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши;
- диарея таснифи;
- пилороспазм ва пилоростенозда бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши.
- қон ва қон яратиш аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- қон ва қон яратиш аъзолари касалликларида бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши
- болаларда эндокрин тизимнинг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- эндокрин тизим касалликларида бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши.
- буйрак ва сийдик чиқариш аъзоларининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- буйрак ва сийдик чиқариш аъзолари касалликларида бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши
- болалар таянч-харакат тизимининг анатомик-физиологик хусусиятлари;
- болаларда таянч-харакат тизими касалликларида ҳамширалиқ парвариши.
- болаларда онкологик касалликларнинг кечиш хусусиятлари;
- онкологик касалликларда бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши.
- ирсий касалликларга олиб келадиган омиллар ва уларни олдини олиш чоратадбірлари;
- хромосом аномалиялари касалликларида ва моддалар алмашинувининг ирсий бузилишида бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши.
- туғма нұқсонларга олиб келадиган омиллар ва уларни олдини олиш чоратадбірлари;
- туғма нұқсонли бола ва унинг оиласига ҳамширалиқ парвариши;
- ногирон болалар ва уларнинг оиласига ҳамширалиқ парвариши
- иммунопрофилактиканинг мазмуни, мақсади ва турлари;
- хавфсиз иммунизация учун тавсиялар;
- оиласиб поликлиника ва ҚВПларда әмлаш ишини режалаштириш ва ташкил этиш.

- ўткир распиратор вирусли инфекция билан касалланган бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- менингококк инфекцияси билан касалланган бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши;
- полиомиелит билан касалланган бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши
- дифтерия, кўййутал, эпидемик паротитда бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши.
- қизамиқ, қизилча, скарлатина, сувчечакда бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши.
- дизентерия ва сальмонеллезда бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши.
- вирусли гепатитларда бола ва унинг оиласига ҳамширалик парвариши.
- ОИТС касаллигини сабабларини, белгилари, инкубацион даврлари;
- ОИТС касаллигининг ташҳисот усуллари ва олдини олиш.
- аллергик ва коматоз холатлар хакида тушунча;
- анафилактик шок, Квинки шиши ва эшакеми сабаблари белгилари;
- диабетик, гипогликемик ва уремик кома сабаблари ва белгилари
- шок турлари, сабаблари, даражалари;
- шифохонагача ва шифохонада шокка қарши чора тадбирлар.
- қуиши, офтоб уриши, электр жароҳати сабаблари, белгилари, асорати;
- кўча транспорти жароҳатлари ва уларда ёрдам кўрсатиш;
- сувда чўкиш, совук уриши, заҳарланиш сабаблари, асорати;
- ҳайвонлар тишлиши, заҳарли хашоратлар ва илон чаққанлиги белгилари, асоратлар.
- жуда юқори иситма ва талваса синдроми ҳақида тушунча;
- жуда юқори иситма ва талваса синдроми сабаблари, белгилари;
- жуда юқори иситма ва талваса синдромида қўлланиладиган дори-дармонлар.

Амалий қўнималар:

- 2 ёшгача ва 2 ёшдан катта бўлган даврда тана вазнини ўлчаш;
- боланинг бўй узунлигини ўлчаш;
- бўйни тик турган ҳолатда ўлчаш;
- бош ва кўкрак айланасини ўлчаш;
- олинган ўсиш кўрсаткичларини баҳолаш.
- тери эластиклиги, тери тургори, тери ости ёғ қатлами қалинлигини аниқлаш;
- тери ва шиллиқ қаватларини парваришлаш;
- катта лиқилдоқ ўлчамини ўлчаш;
- нафас олиш сонини хисоблаш;
- пульс тезлигини хисоблаш;
- АБ ни ўлчаш;

- Қон текширувига лабораторияга йўлланма ёзиш;
- периферик лимфа тугунларини пайпаслаш ва баҳолаш;
- оғиз бўшлиғини кўздан кечириш;
- қоринни пайпаслаш;
- нажасни графикали ифодалаш;
- умумий анализ учун сийдик йиғиш (ўғил ва қизларда).
- юқори нафас йўлларини шилимшиқлардан тозалаш;
- киндик қолдигини парваришилаш;
- Гонобленорея профилактикаси;
- тери ва шиллик қаватларни тозалаш ва парваришилаш;
- чақалоқлар антропометриясини ўтказиш;
- чақалоқларга гигиеник ванна ўтказиш.
- муддатига етмай туғилган чақалоқларни зонд орқали овқатлантириш.
- муддатига етмай туғилган чақалоқларни кувез ва грелкалар ёрдамида иситиш;
- намланган кислород бериш.
- сунъий нафас олдириш ва юракни массаж қилиш;
- музли ҳалтачани қўллаш;
- антибиотикларни эритиш ва юбориш;
- витамин “Д” дозасини ҳисоблаш;
- массаж ва гимнастика ўтказиш;
- кальций ва фосфор микдорини аниқлаш учун қон олиш;
- назорат ўлчов ўтказиш
- тери ва шиллик қаватларни парваришилаш;
- қўз, бурун ва қулоққа дори томизиши;
- қулоқни пилик билан қуритиши;
- қулоққа иситувчи компресс қўйиши;
- хавфсиз воситалар билан томоқни юмшатиб, йўтални енгиллаштириши;
- оёқларга ванна қилиш;
- ичилган ва ажратилган суюқликни ҳисоблаш;
- оксигенотерапия ўтказиш;

510700 - "ОЛИЙ ҲАМШИРАЛИК ИШИ" ЙЎНАЛИШИ БЎЙИЧА КАСБИЙ (ИЖОДИЙ) ИМТИХОН ЎТКАЗИШ ҚОИДАЛАРИ ВА БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ

"Олий ҳамширалик иши" бўлимида талабалик танловда қатнашувчи абитуриентлар тиббиёт коллежларда ўтилган касбий фанлар бўйича мутахассислик (касбий) имтихонни топширадилар. Имтихон билетлар ердамида езма ва оғзаки сухбат шаклида ўтказилади.

Касбий (ижодий) имтихон тест синовлари бошлангунга қадар “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасасига қабул қилиш бўйича” Давлат комиссияси томонидан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларининг бакалавриятига талабаларни қабул қилиш тартиби ва қоидалари тўғрисидаги Низомда белгиланган муддатларда ўтказилади. Имтихон тасдиқланган жадвалга қатъий риоя қилинган ҳолда ўтказилади.

Касбий (ижодий) имтихоннинг асосий мақсади абитуриентларнинг танланган мутахассислик бўйича ўқиш ва кейинчалик ишлаб кетиш имкониятларини аниқлаш, уларни тиббиёт коллежларида олган билимлари ва малакалари даражаларини, касбий кўнимкамарини, ижодий қобилиятини баҳолашдир.

Ҳамширалик иши мутахассислиги фанлари бўйича маслаҳатлар жадвали қабул ҳайъати томонидан ишлаб чиқилади ва ректор томонидан тасдиқланади.

Имтихон ҳайъати раиси Соғлиқни сақлаш ва Олий ва ўрта маҳсус таълим Вазирликлари томонидан тасдиқланади.

21 июл куни имтихонда иштирок этиш хуқуқига эга бўлган абитуриентлар рўйхати тасдиқланади ва эълон тахтасига осиб қўйилади.

Кириш синовларининг натижалари Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни Сақлаш Вазирлиги томонидан тасдиқланган баҳолаш мезонларига мувофиқ балл билан баҳоланади ва қўйилган балл қайдномаларга, имтихон варақасига киритилиб, фан бўйича имтихон ҳайъатининг раиси ва аъзолари имзолари билан тасдиқланади.

4 та саволнинг баллари жамланиб, талабага умумий балл чиқарилади. Имтихон баҳолари имтихондан эртасига куни эрталаб эълон қилинади. Баллардан норози бўлган талабаларнинг аризаларига асосан ўрнатилган тартибда апелляция ҳайъати иши ташкил этилади. Ўқишига кирувчи синов натижасидан норози бўлган тақдирда синов натижаларини эълон қилинган вақтдан бошлаб 24 соат давомида синов ишини апелляция қилиш ҳақида ариза билан қабул ҳайъати раиси ёки апелляция ҳайъати номига ариза билан мурожат қилиши мумкин. Апелляция ҳақида аризани кўриб чиқиш муддати 2 кундан ошмаслиги лозим.

Имтихон варақалари қабул ҳайъати раиси ва масъул котиби томонидан имзоланади ҳамда гербли муҳри билан тасдиқланади.

Имтихон қайдномалари қабул ҳайъати томонидан ўз вақтида Давлат Тест Марказига тақдим этилади.

Жадвал бўйича касбий (ижодий) имтихонга келмаган абитуриентлар тест синовларига қўйилмайди. Имтихонни қайта топшириш ман этилади.

Олий ҳамширалик иши йўналиши бўйича касбий (ижодий) имтихонни баҳолаш мезонлари

Имтихон билетлар ёрдамида оғзаки сұхбат шаклида ўтказилади.

Ҳар бир билет “ҳамширалик иши” мутахассислиги бўйича амалиётга оид 3 та назарий савол ёки амалий кўникма ва 1 та вазиятли масаладан иборат бўлади.

Касбий имтихондан абитуриент тўплаши мумкин бўлган максимал балл 75,6 қилиб белгиланади.

Бунда хар бир назарий савол ёки амалий кү尼克ма учун 20% ва вазиятли масала учун 40% ажратилади.

Билетдаги саволларга ажратилған баллар қуидагы тақсимланади: хар бир назарий савол ёки амалий күникма савол учун максимал 15.12 балл, вазиятли масала учун максимал 30,24 балл.

Баҳолаш мезонлари

1. *Назарий савол ёки амалий саволларга берилған жавобни баҳолаш мезонлари:*

86 - 100% тұғри жавобға – 13.0 – 15.12 балл

71 – 85,9% тұғри жавобға – 10.73 – 12.9 балл

55 – 70,9% тұғри жавобға – 8.31 – 10.72 балл

54,9% гача – 0 балл деб ҳисобланади.

2. *Вазиятли масалага берилдиган жавобни баҳолаш мезонлари:*

86 -100% тұғри жавобға – 26,0 - 30,24 балл

71 – 85,9% тұғри жавобға – 21,47 - 25,99 балл

55 – 70,9% тұғри жавобға – 16,63 - 21,46 балл

54,9% гача – 0 балл қониқарсиз деб ҳисобланади.

1. Билет таркибидаги саволға тұлық жавоб беріб, үз фикр ва мулохазаларига эга бўлиб ва уни химоя қиласынан тиббиёт терминларидан тұғри фойдаланадиган абитуриентга 15.12 балл қўйилади.
2. Вазиятли масалани ҳал қилишда барча саволларға тұлық жавоб берган абитуриентга 30,24 балл қўйилади.
3. Билет саволига хаттоқи қисман саёз тарзда жавоб бермаган, асосий ва иккинчи даражали тушунчаларни ажратса олмайдиган, вазиятли масалани тұғри еча олмаган абитуриентларға 0 балл қўйилади.

